

El jutge de Blanes ha arxivat el cas de la presumpta xarxa que prostituïa nens a Lloret, pel qual van ser detingudes set persones, entre elles un professor de l'escola d'EGB de Santa Coloma. Plana 33.

PUNT DIVERS

Un 24,40 per cent de les denúncies que l'any 1993 va presentar el Servei de Protecció de la Natura, Seprona, de la Guàrdia Civil, van ser per infraccions comeses per caçadors i pescadors. Plana 34.

SOCIETAT

Tres quartes parts dels prop de 4.000 lesionats medul·lars que hi ha a Catalunya ho són per haver patit accidents de trànsit, segons dades facilitades per l'Institut Guttman de Barcelona. Les estadístiques

oficials no els tenen en compte i quan es fan anàlisis d'accidentalitat només es comptabilitzen les víctimes mortals i els ferits en general, tot i la importància d'aquest col·lectiu. Cada any es calcula

que es produeixen a tot el territori català entre 140 i 160 casos nous. La majoria són nois joves que han d'afrontar un canvi total de les seves vides des de la cadira de rodes.

Tres quartes parts dels lesionats medul·lars ho són per culpa d'accidents de trànsit

A Catalunya hi ha prop de 4.000 persones que pateixen aquest tipus de seqüeles

La majoria són nois joves que han d'adaptar-se a la cadira de rodes

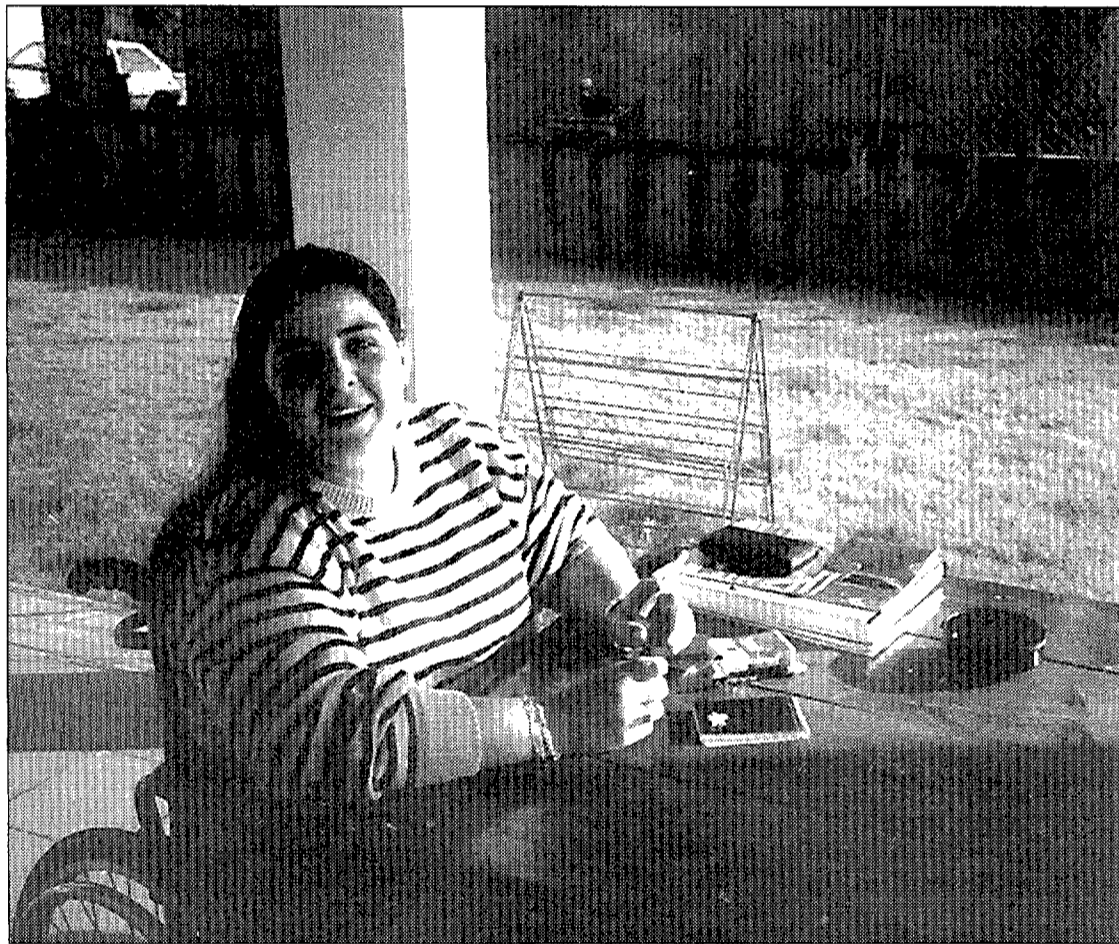
IRENE CASELLAS

■ **Girona.**— Israel estava a punt de complir 20 anys quan va tenir l'accident. Va ser una matinada del setembre de 1991 a Eivissa, on estava treballant. El noi, que ara viu a Girona, es va adormir mentre conduïa el seu cotxe —tornava d'un sopar amb uns amics— i va anar a xocar contra una paret. «Em vaig despertar a terra i vaig descobrir que no podia moure les cames», explica. Es va passar prop de tres hores immòbil fins que un pagès el va trobar. Finalment el van evacuar, però va tenir una aturada cardíaca abans d'arribar a l'hospital d'Eivissa i va tornar a perdre el coneixement. «Em vaig despertar a l'Hospital de Bellvitge de Barcelona. M'hi van portar en avió».

Com molts altres joves, va tenir una lesió medul·lar que l'obliga a anar en cadira de rodes. «Quan em vaig trobar a la UCI, sense poder moure les cames i amb tubs per tot arreu vaig pensar: 'Això no va bé, l'has fotut bona'». De mica en mica, però, es va anar refent i li van poder treure la màquina de respiració artificial.

El període de rehabilitació va durar tot un any i el va fer a l'Institut Guttman de Barcelona, on van a parar la majoria de joves que tenen accidents. Segons explica, quan ell hi era n'arribava pràcticament un cada dia. Les dades del centre indiquen que el perfil mitjà dels pacients és el d'un noi d'entre 16 i 18 anys, que ha patit un accident de trànsit, normalment de matinada i durant els caps de setmana.

El cas de Consol, una figurenca de 32 anys, és força diferent. Va tenir l'accident fa sis anys, quan en tenia 26. «Anàvem per una carretera comarcal de l'Alt Empordà. Jo seia a darrere. A davant i havia el conductor i un altre noi. Anàvem de pressa, i en un revolt vam sortir de la carretera. El conductor no es va fer res, l'altre noi va fer-se un

Olga va patir l'accident que la va deixar paraplàgica quan tenia vint anys. Foto: I.C.

tall al canell. Jo vaig ser la més mal parada: vaig patir una lesió a la sisena vèrtebra cervical i vaig quedar tetraplàgica», explica. És insensible des del coll fins als peus, però pot moure prou els braços i els dits com per pintar quadres a l'oli. Aquesta és una de les seves facetes que ha potenciat després de l'accident, «encara que abans ja m'agradava pintar». El seu marit —es van casar fa un any i mig— explica que la noia ha aconseguit superar les seqüeles de l'accident «de manera exemplar, amb una gran maduresa».

Per a la noia, la part més dura

de la seva nova vida és la falta d'independència. «Les persones paraplàgiques, que poden moure els braços, no depenen tant dels altres. Jo sempre he de tenir a prop algú amb disponibilitat per ajudar-me», diu. De tota manera, Consol s'ha amotllat a la nova situació i insisteix que no vol fer del seu cas cap drama. «No pots estar tot el temps pensant en les coses que podries fer si estiguessis bé. Es tracta d'adaptar-se i aprofitar al màxim les possibilitats que et queden», afegeix.

Consol reconeix que durant molt de temps després de l'accident

tenia molta por als cotxes. El mateix ha passat a Olga, una gironina de 29 anys que en fa nou que va en cadira de rodes. «Quan vaig sortir de l'hospital, la primera cosa que va fer la meua família va ser comprar-se un cotxe adaptat i fer-me conduir per la carretera on havia tingut l'accident. M'agrada conduir, però li tinc molt de respecte a la carretera», diu. Olga tornava d'un concert en el cotxe d'un amic amb quatre persones més quan es van estibar. Cap va patir ferides serioses, però ella va quedar paraplàgica.

«Els tetraplàgics somien ser paraplàgics»

■ «A vegades poden fer més mal les persones que la cadira de rodes», explica Olga, que va decidir marxar de Girona i anar a viure a Meliana després d'adonar-se que, després de l'accident, alguns dels seus amics i coneguts ja no la tractaven igual. A més, al Pla de l'Estany els seus pares hi tenien una casa, que ha pogut adaptar per moure's amb comoditat. La seva lesió li permet una gran mobilitat i independència. «Els paraplàgics somiem caminar, i els tetraplàgics somiem ser paraplàgics», diu. Continua fent una vida

normal, «tot i que ara hi ha vegades que m'avorreixo una mica més».

Israel, per la seva banda, explica que allò que li costa més d'acceptar és la manca de mobilitat. «El que trobo més a faltar són les excursions», diu. Abans de l'accident anava molt sovint a veure el seu pare, que viu a la Vall d'Aran. Ara és més difícil perquè allà hi ha moltes més barreres per a la seva mobilitat. «A Girona ho tinc tot més controlat, tot i que hi ha moltes coses que s'haurien d'arreglar. A vegades m'empenyo quan veig obres o cotxes

mal aparcats i he de fer voltes». Decidit, ha caigut més d'una vegada de la cadira per haver intentat baixar voreres massa altes. «A casa, m'entreno pujant a la cadira des de terra». Israel juga a bàsquet amb l'equip de Mifas a Girona i porta un cotxe adaptat per anar als entrenaments. «Ara, quan veig que estic cansat o que tinc son, no ho dubto i em paro». De tota manera, reconeix que l'accidentalitat li ve de família: el seu pare s'ha adormit tres vegades conduint, però mai li ha passat res.

Per a Consol, un dels passos més difícils després de l'accident

va ser abandonar l'hospital. «Això li passa a molta gent, perquè ho acabes considerant com un refugi. Allà tothom té els mateixos problemes, i en canvi a fora tu ets l'únic diferent. Per sort, els meus amics i la meua família m'han ajudat sempre molt». El que tant Consol com Israel i Olga tenen clar és que encara hi ha molta gent que no té en compte el tema de les barreres arquitectòniques. Com a exemple posen el cas del nou edifici dels jutjats de Girona, que ha obtingut el premi FAD d'arquitectura, però que no està adaptat per als minusvàlids.

Expedienten els soldats arrestats per tractes vexatoris a la base de Sant Climent

SÒNIA CEBRIAN

■ **Sant Climent Sescibes.**— La Capitania de la IV Regió Militar Pirrenaica Oriental ha obert un expedient disciplinari als quatre soldats de la base de Sant Climent Sescibes que van fer una quintada vexatòria a set reclutes. Segons fonts de la base militar, els quatre soldats, dos caporals i dos artillers, van ser arrestats i traslladats a l'establiment disciplinari militar per haver comès «faltas lleus», tot i que posteriorment, i a causa d'indisicis raonables de faltes de superior qualificació, se'ls ha obert un expedient disciplinari. La finalitat d'aquest expedient és, segons les mateixes fonts, aclarir i qualificar els fets dels quals se'ls acusa, per tal d'establir una sanció definitiva que anirà a càrrec d'un jutge militar, segons la llei orgànica 12/1985 del règim disciplinari de les Forces Armades del 27 de novembre del 1985. Els quatre soldats han estat arrestats preventivament durant trenta dies per les tres faltas lleus: haver abandonat el seu dormitori, no haver respectat la imaginària i haver entrat en el dormitori dels reclutes.

Segons la versió de les víctimes, els fets van tenir lloc el passat 3 de març cap a dos quarts de 3 de la matinada, quan els quatre soldats arrestats van entrar al dormitori dels reclutes, els van fer aixecar, despullar, i els van obligar a simular relacions homosexuals entre ells. Segons la versió facilitada ahir pels familiars d'un dels soldats expedientats, aquests van fer aixecar els reclutes i els van obligar a fer una desena de flexions. «Va tractar-se d'una ximpleria. És totalment fals que els obliguessin a simular relacions homosexuals», van dir. Fonts de la base militar van destacar ahir l'adequada intervenció del soldat que estava fent guàrdia —contràriament a les informacions inicials segons les quals el noi també havia estat arrestat per no haver donat l'avis—, i també la dels joves que van ser agredits.

La Generalitat reitera el condol a la vídua del guàrdia civil Pablo Varó

■ **Girona.**— El delegat de la Generalitat, Xavier Soy, va lliurar ahir al migdia, a l'Hospital Josep Trueta de Girona, una carta de condol del president de la Generalitat a la vídua del guàrdia civil Pablo Varó, que juntament amb el seu fill va morir en l'accident de trànsit en el qual també va perdre la vida l'advocat, escriptor i polític Antoni de Senllosa. Soy va explicar que quan es va produir l'accident el president de la Generalitat, Jordi Pujol, va enviar una carta de condol al pare del guàrdia civil mort, que resideix a Còrdova, com a familiar més directe del matrimoni i els dos fills implicats en l'accident. El delegat de la Generalitat va manifestar ahir que per desig exprés de Jordi Pujol havia lliurat personalment la carta a la vídua «perquè el president va voler fer-li arribar el seu condol quan hagués sortit de la UCI». Soy va remarcar que, contràriament a les afirmacions de l'advocat de la família Varó, la Generalitat va expressar el seu condol en el primer moment i que ell va assistir a l'enterrament de Pablo Varó i el seu fill./F.B.